

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIVe KAMER

A R R E S T

**nr. 238.087 van 4 mei 2017
in de zaak A. 213.489/XIV-35.898**

In zake : de NV ONDERNEMINGEN JAN DE NUL,
thans NV JAN DE NUL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Frederik Vandendriessche en Elisabeth Matthys
kantoor houdend te 1000 Brussel
Loksumstraat 25
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door
de minister van Werk
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Véronique Pertry en Bart Martel
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 99
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkommende partij :

de NV DREDGING INTERNATIONAL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Annelies Verlinden en Evelien De Raeymaecker
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 106
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 20 oktober 2014, strekt tot de nietigverklaring van het koninklijk besluit van 4 augustus 2014 ‘tot wijziging van het koninklijk besluit van 4 maart 1975 tot oprichting en vaststelling van de benaming en de bevoegdheid van het Paritair Comité voor het bouwbedrijf en tot vaststelling van het aantal leden ervan’ en van het koninklijk besluit van

4 augustus 2014 ‘tot wijziging van het koninklijk besluit van 9 februari 1971 tot oprichting van sommige paritaire comités en tot vaststelling van hun benaming en bevoegdheid’.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 228.264 van 3 september 2014 is de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de bestreden besluiten verworpen.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkomende partij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 1 april 2015. De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Walter Van Noten heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij en de tussenkomende partij hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 25 januari 2017.

Staatsraad Kaat Leus heeft verslag uitgebracht.

Advocaten Frederik Vandendriessche, Elisabeth Matthys en Jan Proesman, die verschijnen voor de verzoekende partij, advocaten Véronique

Pertry en Bart Martel, die verschijnen voor de verwerende partij, en advocaat Annelies Verlinden, die verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Luc Vermeire heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. De feiten zijn uiteengezet in het tussenarrest nr. 228.264 van 3 september 2014. Er wordt naar verwezen.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Exceptie van niet-ontvankelijkheid bij gebrek aan beslissing om in rechte te treden

4. De verwerende partij voert in haar memorie van antwoord aan dat de raad van bestuur van de verzoekende partij niet rechtsgeldig beslist heeft om het beroep tot nietigverklaring in te stellen. Uit de stukken die de verzoekende partij in het kader van de schorsingsprocedure heeft neergelegd, blijkt immers dat de raad van bestuur op 5 juni 2014 heeft beslist om een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid en een beroep tot nietigverklaring in te stellen. De beslissing om in rechte te treden kon echter niet rechtsgeldig genomen worden vooraleer de bestreden koninklijke besluiten tot stand kwamen.

Beoordeling

5. Als de verwerende partij in het auditoraatsverslag daarover kan lezen dat deze exceptie ongegrond is en zij daarin geen reden ziet om vervolgens

in haar laatste memorie hierop nog inhoudelijk te reageren, begrijpt de Raad van State uit die proceshouding dat de verwerende partij zich, wat deze exceptie betreft, niet langer tegen de ontvankelijkheid van het beroep verzet.

6. De exceptie wordt verworpen.

Exceptie van niet-ontvankelijkheid bij gebrek aan belang

7. In haar verzoekschrift anticipeert de verzoekende partij, wat haar belang bij het vernietigingsberoep betreft, dat indien de bestreden besluiten op een wettige wijze waren vastgesteld, noch haar onderneming noch haar personeel zouden ressorteren onder het Paritair Comité nr. 316 voor de koopvaardij (hierna ook: PC nr. 316) en het socialezekerheidsstelsel voor zeelieden evenmin toepassing zou mogen vinden. Er moet volgens haar van worden uitgegaan dat een onderneming in beginsel slechts onder één paritair comité kan ressorteren, waarbij dat paritair comité wordt bepaald door de hoofdactiviteit van de onderneming (*“accessorium sequitur principale”*). De situatie waarbij een onderneming onder twee of meer verschillende paritaire comités ressorteert, moet volgens de verzoekende partij worden geacht een absolute uitzondering te zijn. In de nota die de verwerende partij in het kader van de procedure tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid heeft neergelegd, wordt dit trouwens uitdrukkelijk erkend. De toepassing van dit principe leidt dan ook tot de vaststelling dat de verzoekende partij onder het Paritair Comité nr. 124 voor het bouwbedrijf (hierna ook: PC nr. 124) moet blijven ressorteren aangezien het merendeel van het personeel tewerkgesteld is voor het uitvoeren van projecten van civiele bouwkunde, dat de hoofdactiviteit van de verzoekende partij is. Het aantal personeelsleden dat op baggerschepen van de verzoekende partij wordt ingezet, vertegenwoordigt slechts een fractie van het totale personeelsbestand van de verzoekende partij dat onderworpen is aan de Belgische sociale zekerheid. De verzoekende partij besluit hieruit dat bij een wettige vaststelling van het bevoegd paritair comité de onderneming evenals al het personeel dat zij tewerkstelt - ongeacht of het gaat om personeel dat op een baggerschip wordt ingezet of

personeel ingeschakeld in het kader van de bouw van een civiel bouwwerk - moet blijven ressorteren onder de bevoegdheid van het paritair comité voor het bouwbedrijf. De verzoekende partij wijst desbetreffend op de absurde gevolgen van de vaststelling dat de onderneming van de verzoekende partij moet beschouwd worden als een onderneming die baggerwerken op zee uitvoert.

De verzoekende partij zet voorts nog uiteen dat uit de bestreden besluiten niet uitdrukkelijk blijkt dat bij het bepalen van het bevoegd paritair comité toepassing wordt gemaakt van de regel dat de bijzaak de hoofdzaak volgt. Uit de praktijk blijkt integendeel dat de bestreden besluiten gevolgen hebben voor de verzoekende partij en haar personeel, en onder meer tot een wijziging van het socialezekerheidsstelsel aanleiding geven, alsook tot het verlies van belangrijke steunmaatregelen. De bestreden besluiten hebben aldus belangrijke negatieve gevolgen voor de verzoekende partij, zowel financieel als organisatorisch, alsook voor het betrokken personeel, waarbij men plots met een verschillend socialezekerheidsstelsel alsook afwijkende loon- en arbeidsvoorwaarden wordt geconfronteerd. Daarnaast wijst de verzoekende partij op bijkomende negatieve rechtsgevolgen, namelijk de blootstelling aan strafrechtelijke sancties, terwijl het onmogelijk is om de wijzigingen waarin de bestreden besluiten voorzien onmiddellijk, laat staan retroactief, te implementeren, alsook de financieel-economische impact van de bestreden besluiten, onder meer door het verlies van de opleidingssubsidies die worden toegekend door het Fonds voor de Vakopleiding in de Bouwnijverheid en de verzwaring van de administratieve lasten door het instellen van twee onderscheiden categorieën personeel binnen de onderneming.

8. De verwerende partij, daarin bijgetreden door de tussenkomende partij, betwist het belang van de verzoekende partij bij de nietigverklaring van de bestreden besluiten. Zij zet uiteen dat om belang te hebben bij het door haar ingestelde vernietigingsberoep de verzoekende partij moet aantonen dat zij onder het toepassingsgebied van de bestreden besluiten valt omdat zij als onderneming baggerwerken op zee uitvoert en werknemers in dienst heeft die als varende

personeel worden tewerkgesteld bij baggerwerkzaamheden op zee. Volgens de verwerende partij maakt de verzoekende partij niet aannemelijk dat zij werknemers in dienst heeft die onder het toepassingsgebied vallen van de bestreden besluiten en dat zij werkgever is van personeelsleden die als gevolg van de bestreden besluiten naar het PC nr. 316 worden overgeheveld. De verwerende partij stelt vast dat uit de voor de verzoekende partij vastgestelde NACEBEL-codes valt af te leiden dat het grootste omzetcijfer van de verzoekende partij of het grootste aantal van haar werknemers niet aan het uitvoeren van baggerwerken is verbonden. De verwerende partij wijst er nog op dat geen van de werknemers van de verzoekende partij momenteel is aangesloten bij de Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden, wat onverenigbaar is met haar bewering dat zij 77 personeelsleden op baggerschepen tewerkstelt. Zij verschaft ook geen duidelijkheid over het uitvlaggen van haar baggerschepen en het rechtsstelsel waaronder het personeel aan boord van deze schepen ressorteert. Bij gebrek aan informatie staat het niet vast dat de verzoekende partij werknemers tewerkstelt die met toepassing van de bestreden besluiten naar het PC nr. 316 moeten worden overgeheveld. Het is bijgevolg evenmin zeker dat de beweerdte nadelen die met de overheveling gepaard zouden gaan, de verzoekende partij persoonlijk en rechtstreeks treffen.

De verwerende partij zet vervolgens uiteen dat, zelfs indien zou worden aangenomen dat de verzoekende partij personeel tewerkstelt dat als gevolg van de bestreden besluiten voortaan onder het PC nr. 316 moet ressorteren, de nadelen die de verzoekende partij hierdoor beweert te lijden niet zo verstrekkend zijn als de verzoekende partij beweert. De bestreden besluiten hebben immers niet tot gevolg dat zij haar personeelsorganisatie onmiddellijk en zelfs retroactief diende te wijzigen. De verwerende partij verwijst desbetreffend naar artikel 27 van de wet van 5 december 1968 ‘betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités’ (hierna: de cao-wet) op grond waarvan de bestreden besluiten pas uitwerking zullen hebben nadat in het PC nr. 316 een cao zal zijn gesloten die de toepassing regelt van de in dit comité geldende overeenkomsten op de werkgevers en werknemers die werden overgeheveld. Weliswaar vallen de personeelsleden die ingevolge de bestreden besluiten sedert 1 juli 2014 onder het

PC nr. 316 ressorteren, onder het socialezekerheidsstelsel voor zeelieden ter koopvaardij en niet langer onder het reguliere socialezekerheidsstelsel, doch deze wijziging is niet nadelig voor de ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren, maar levert hen integendeel financieel voordeel op. De verwerende partij ontkent voorts dat de dienstverlening van de Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden niet adequaat zou zijn. Dergelijk nadeel vloeit overigens niet rechtstreeks voort uit de bestreden besluiten. De verwerende partij ziet ook niet in dat de louter administratieve verplichtingen die de verzoekende partij in voorkomend geval moet vervullen haar het rechtens vereiste belang bij het beroep zouden opleveren, nu blijkt dat zij zich in talrijke gevallen en voor de overgrote meerderheid van haar personeel vrijwillig zo heeft georganiseerd dat op haar personeel uiteenlopende statuten van toepassing zijn. De verzoekende partij kan evenmin als argument aanvoeren dat zij steunmaatregelen voor de baggersector verliest. Het blijkt immers niet dat zij om steunmaatregelen heeft verzocht, of dat een dergelijk verzoek werd geweigerd, of dat zij zelfs maar voor steunmaatregelen in aanmerking zou komen. De verzoekende partij toont ook niet aan dat de bestreden besluiten leiden tot het verlies van opleidingssubsidies van het Fonds voor de Vakopleiding in de Bouwnijverheid. De bestreden besluiten beletten evenmin dat het personeel flexibel kan worden ingezet. De verwerende partij besluit dat de verzoekende partij niet aannemelijk maakt dat zij een concreet, persoonlijk en rechtstreeks nadeel van de bestreden besluiten ondervindt.

In haar laatste memorie stelt de verwerende partij nog dat de loutere omstandigheid dat de verzoekende partij over de mogelijkheid zou beschikken om varend personeel te werk te stellen op schepen die baggerwerken op zee uitvoeren, niet volstaat om het rechtens vereiste belang aan te tonen. Dergelijk belang is “al te hypothetisch”, heeft zich nog niet gemanifesteerd en is afhankelijk van diverse, onzekere factoren. Volgens haar komt het de verzoekende partij toe aan te tonen dat zij personeel tewerkstelt dat ingevolge de bestreden besluiten voortaan onder het PC nr. 316 moet ressorteren. Voorts volhardt zij dat de verzoekende partij er niet in slaagt aan te tonen dat de vernietiging van de bestreden besluiten haar tot voordeel strekt. De bekommernis van de verzoekende

partij dat het varend personeel van de maritieme baggerschepen onderworpen blijft aan PC nr. 124 vormt als zodanig geen wettig belang. De omstandigheid dat de verzoekende partij verkiest dat de ene dan wel de andere regeling ten aanzien van haar personeelsleden wordt toegepast, levert als zodanig geen bewijs op van een persoonlijk belang. Dit aangevoerde belang is dermate ruim en algemeen opgevat dat het gelijkstaat met een *actio popularis*.

9. De tussenkomenende partij doet nog gelden dat de bestreden besluiten de verzoekende partij geen nadeel berokkenen, maar haar integendeel tot voordeel strekken. De bestreden besluiten hebben immers een aanzienlijke loonlastenverlaging voor de Belgische baggeraars tot gevolg. De tussenkomenende partij betwist bovendien de negatieve gevolgen die de verzoekende partij aan de bestreden besluiten toeschrijft. De verzoekende partij toont ook niet aan dat de nietigverklaring van de bestreden besluiten haar een voordeel kan verschaffen.

In haar laatste memorie volhardt de tussenkomenende partij dat er ingevolge de overgang van paritair comité geen sprake is van het verlies van opleidingssubsidies. De verwerende partij blijft in gebreke aan te tonen dat zij voldeed aan de voorwaarden om van de opleidingssubsidies te genieten. Voorts is in het paritair comité voor de koopvaardij het regulier stelsel inzake educatief verlof van toepassing dat in geheel gelijkaardige subsidies voorziet als in het PC nr. 124. Het door haar beweerde financieel verlies is onbestaande, minstens bijzonder miniem en niet van aard om de werking van een marktspeler als de verzoekende partij nog maar enigszins “in gevaar” te brengen, wat al evenmin aangetoond wordt.

10. In haar memorie van antwoord, waarnaar zij in haar laatste memorie verwijst, repliceert de verzoekende partij vooreerst dat zij werkgever is van 77 varende personeelsleden die worden ingezet in het kader van baggeractiviteiten op zee en die onderworpen zijn aan de Belgische sociale zekerheid. De verwerende partij betwist bijgevolg ten onrechte dat zij personeelsleden tewerkstelt die onder het toepassingsgebied van de bestreden

besluiten vallen. Het feit dat sommige van haar schepen onder Luxemburgse vlag varen, doet daaraan geen afbreuk, aangezien dit niet impliceert dat het personeel op deze schepen niet onder de Belgische sociale zekerheid valt. Voorts kan uit het feit dat de hoofdactiviteit van de verzoekende partij bestaat uit civiele bouwwerken, niet worden afgeleid dat de verzoekende partij geen baggerwerken op zee uitvoert.

De verzoekende partij benadrukt dat de bestreden besluiten leiden tot diverse negatieve gevolgen voor de onderneming. Bij het bepalen van het bevoegd paritair comité dient te worden uitgegaan van het basisprincipe dat een onderneming in beginsel slechts onder één paritair comité kan ressorteren, waarbij dat paritair comité in alle redelijkheid wordt bepaald door de hoofdactiviteit van de onderneming. De toepassing van het principe “bijzaak volgt hoofdzaak” leidt dan ook tot de conclusie dat al haar personeel onderworpen blijft aan het PC nr. 124. Aangezien dat echter niet het standpunt is van de verwerende partij dient er te worden van uitgegaan dat de bestreden besluiten wel degelijk gevolgen hebben voor de verzoekende partij en haar personeel, en onder meer tot een wijziging van het socialezekerheidsstelsel en tot het verlies van bepaalde steunmaatregelen aanleiding geeft.

Beoordeling

11. Luidens artikel 19, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan een annulatieberoep zoals bedoeld in artikel 14, § 1, van de genoemde wetten voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State worden gebracht door elke partij die doet blijken van een benadeling of een belang.

Een verzoeker beschikt over dit rechtens vereiste belang indien twee voorwaarden vervuld zijn: hij dient door de bestreden administratieve rechtshandeling een persoonlijk, rechtstreeks, zeker, actueel en wettig nadeel te lijden en de eventueel tussen te komen nietigverklaring van die rechtshandeling moet hem een direct en persoonlijk voordeel verschaffen, hoe miniem ook. Dit geldt evenzeer bij het aanvechten van reglementaire akten.

Het staat aan de Raad van State te oordelen of de verzoeker die een zaak voor de Raad brengt, doet blijken van een belang bij zijn beroep. De Raad van State dient er evenwel over te waken dat de belangvereiste niet op een buitensporig restrictieve of formalistische wijze wordt toegepast (GwH 30 september 2010, nr. 109/2010, punt B.4.3).

12. Het belang van een verzoekende partij bij het bestrijden van een reglementair besluit moet in die zin worden beoordeeld dat voor de eventuele nietigverklaring ervan niet is vereist dat dit de verzoekende partij een onmiddellijk voordeel zou kunnen opleveren. Voor een eventuele nietigverklaring van een reglementair besluit is niet vereist dat dit de verzoekende partij een onmiddellijk tastbaar voordeel zou opleveren. De omstandigheid dat zij, als gevolg van de vernietiging van de bestreden besluiten opnieuw een kans zou krijgen dat haar situatie in een gunstigere zin wordt geregeld, volstaat om haar belang bij het bestrijden van deze besluiten te verantwoorden.

Te dezen wordt met de bestreden besluiten “het varend personeel van de ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren” onder de bevoegdheid van het PC nr. 316 voor de koopvaardij gebracht. Voorheen vielen die personeelsleden onder de bevoegdheid van het PC nr. 124 voor het bouwbedrijf. Zoals blijkt uit artikel 51 van de cao-wet, vormen de collectieve arbeidsovereenkomsten die gesloten zijn in een paritair comité, één van de rechtsbronnen die de verbintenissen in de arbeidsbetrekkingen tussen werkgevers en werknemers regelen. Dat geldt in het bijzonder voor de overeenkomsten die op grond van artikel 28 van de cao-wet door de Koning algemeen verbindend zijn verklaard, zodat zij op grond van artikel 31 van deze wet bindend zijn voor alle werkgevers en werknemers die behoren tot het ressort van het paritair orgaan en voor zover zij vallen onder de werkingssfeer zoals deze in de overeenkomst is bepaald. De wijziging van het bevoegdheidsgebied van het paritair comité heeft aldus rechtstreekse gevolgen voor de loon- en arbeidsvoorwaarden die in de betrokken ondernemingen van toepassing zijn.

De verzoekende partij benaastigt de vernietiging van de bestreden besluiten, mede om redenen die verband houden met haar organisatiestructuur, waarbij zij beoogt dat het varend personeel op haar maritieme baggerschepen zoals andere personeelsleden die zij tewerkstelt, onderworpen blijft aan het(zelfde) PC nr. 124 voor het bouwbedrijf volgens het principe dat de bijzaak de hoofdzaak volgt en dat de hoofdactiviteit van het betrokken bedrijf determinerend is.

Uit de door de verwerende partij aangevoerde argumentatie blijkt dan weer dat zij van oordeel is dat “PC 316 niet alleen bevoegd (is) voor ondernemingen die in hoofdzaak baggerwerkzaamheden op zee verrichten, maar ook voor ondernemingen die slechts als bijkomstige activiteit baggerwerken op zee verrichten met betrekking tot hun varend personeel dat die baggerwerken uitvoert”.

Zoals hierna uit de beoordeling van het vijfde middel blijkt, is er geen reden om deze interpretatie van de bestreden besluiten in twijfel te trekken. Het is dienvolgens voor de toepasselijkheid van de bestreden besluiten op de onderneming van en het personeel tewerkgesteld door de verzoekende partij zonder belang dat baggerwerken op zee niet haar hoofdactiviteit uitmaken.

De verzoekende partij legt de Raad van State een lijst voor van 77 personeelsleden die als varend personeel onder het toepassingsgebied van de Belgische sociale zekerheid vallen en die hoofdzakelijk worden tewerkgesteld in het kader van baggeractiviteiten van de verzoekende partij op zee. In zover de verwerende partij de bewijskracht van die personeelslijst in twijfel trekt, dient te worden opgemerkt dat de vraag of de verzoekende partij momenteel personeelsleden tewerkstelt die door de bestreden besluiten onder de bevoegdheid van het PC nr. 316 worden gebracht, voor de beoordeling van de ontvankelijkheid van het beroep uit het oogpunt van het belang niet relevant is. Anders dan de verwerende partij het in haar laatste memorie ziet, volstaat de loutere vaststelling dat de verzoekende partij, gelet op haar statutair doel, de mogelijkheid heeft om

varend personeel tewerk te stellen op schepen die baggerwerken op zee uitvoeren en die als gevolg van de bestreden besluiten onder de bevoegdheid van het PC nr. 316 voor de koopvaardij komen te vallen, opdat zij blijk zou geven van het rechtens vereiste belang bij de nietigverklaring van die besluiten. Dit is in het licht van een vernietigingsberoep gericht tegen een reglementair besluit, niet “al te hypothetisch”.

In zover de verwerende en de tussenkomenende partij aanvoeren dat de overgang van het varend personeel dat baggerwerken op zee uitvoert naar het PC nr. 316 de verzoekende partij voordelen oplevert of dat de gevolgen van de bestreden besluiten voor de verzoekende partij niet eenduidig negatief zijn (“lang niet zo verstrekkend als in het verzoekschrift wordt voorgehouden”), doet geen afbreuk aan het belang van de verzoekende partij om die besluiten te bestrijden. Aan de overgang naar het PC nr. 316 kunnen zowel voor- als nadelen verbonden zijn. De verzoekende partij toont wel degelijk aan dat er ook negatieve gevolgen kunnen zijn. Zo valt niet te ontkennen dat er voor de personeelsleden die naar het PC nr. 316 overgaan afwijkende loon- en arbeidsvoorwaarden kunnen gelden. Voorts komen zij niet meer in aanmerking voor opleidingssubsidies van het Fonds voor de Vakopleiding in de Bouwnijverheid, aangezien deze voordelen slechts gelden voor de werkgevers die ressorteren onder het PC nr. 124 en de werknemers die zij tewerkstellen. Dat het gaat om een, zoals de tussenkomenende partij het noemt, “bijzonder miniem” financieel verlies voor een grote marktspeeler als de verzoekende partij doet daaraan niet af. Ook die gebeurlijke nadelen volstaan om het belang te staven wat met de vernietiging van de bestreden besluiten wordt beoogd, namelijk dat het betrokken varend personeel van de verzoekende partij dat met de uitvoering van baggerwerken op zee wordt belast na een eventuele nietigverklaring van de bestreden besluiten opnieuw onder de bevoegdheid van paritair comité nr. 124 zou vallen.

Te dezen volstaat de vaststelling dat de verzoekende partij er om de voornoemde bedrijfsmatige redenen (met inbegrip van het administratieve lasten- en kostenbeheer) de voorkeur aan geeft dat het varend personeel van de

maritieme baggerschepen, zoals de andere personeelsleden die zij tewerkstelt, onderworpen blijft aan het PC nr. 124 voor het bouwbedrijf, opdat zij doet blijken van het rechtens vereiste belang bij het beroep. De door de verwerende en tussenkomende partij in hun laatste memorie aangehaalde argumenten doen niets anders besluiten.

13. De exceptie wordt verworpen.

V. Onderzoek van de middelen

A. Eerste en vijfde middel

Uiteenzetting van het eerste middel

14. Het eerste middel is afgeleid uit de schending van “het beginsel van de redelijkheid als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, alsook uit de schending van het algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk de wet enkel uitwerking heeft voor de toekomst en geen terugwerkende kracht heeft, zoals onder meer neergelegd in artikel 2 van het Burgerlijk Wetboek”. Volgens de verzoekende partij vloeit het onredelijk karakter van de bestreden besluiten voort uit het feit dat de precieze draagwijdte en het toepassingsgebied van de wijzigingen waarin de bestreden besluiten voorzien niet voldoende duidelijk en gedetailleerd zijn vastgesteld. Het redelijkheidsbeginsel wordt bovendien “op kennelijke wijze” geschonden doordat de bestreden besluiten vereisen dat de ondernemingen die personeel tewerkstellen dat onder het toepassingsgebied van deze besluiten ressorteert, hun interne personeelsorganisatie aanpassen aan de overheveling van een (desgevallend substantieel) deel van hun personeelsbestand naar een nieuw paritair comité, dat onderworpen is aan een nieuw sociaal zekerheidsstelsel, zonder dat aan de betrokkenen een redelijke overgangstermijn (van minstens enkele maanden) wordt gelaten waarbinnen zij zich aan de nieuwe regeling dienen te conformeren. Bovendien verplichten de bestreden besluiten zelfs met terugwerkende kracht, met ingang van 1 juli 2014, tot het naleven van

de gewijzigde rechtsregels en wordt aldus het beginsel van de niet-retroactiviteit van de wet geschonden.

In de toelichting bij het eerste middel, die zij in haar memorie van wederantwoord herhaalt, zet de verzoekende partij uiteen dat het kennelijk onredelijk en zelfs onmogelijk is voor de ondernemingen in de baggersector om zich zonder een redelijke overgangstermijn van minstens meerdere maanden in regel te stellen met de talrijke wijzigingen op sociaalrechtelijk alsook op fiscaal vlak waartoe de bestreden besluiten hen verplichten. De verzoekende partij wijst er op dat de draagwijdte van de wijziging van de werkingssfeer van de paritaire comités volstrekt onduidelijk is. De omschrijving van de uitbreiding van het toepassingsgebied van het PC nr. 316 voor de koopvaardij tot “het varend personeel van de ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren” is niet eenduidig. Zo rijst de vraag wanneer een onderneming “baggerwerken op zee” uitvoert. Is dat al het geval wanneer één boot zich op zee begeeft en op welke basis geschiedt de afbakening van de zee? Voorts is het onduidelijk of de wijziging van paritair comité enkel geldt voor het varend personeel dat daadwerkelijk op zee baggerwerken uitvoert, dan wel of, zodra een onderneming baggerwerken op zee uitvoert, al het varend personeel (inclusief het personeel dat op de binnenwateren vaart) voortaan onder het PC nr. 316 voor de koopvaardij valt. Ook de afbakening van het begrip “varend personeel” is onduidelijk en bestaat er onduidelijkheid over het begrip “baggerwerken”. De onduidelijkheid van het toepassingsgebied van de (ontworpen) regeling werd vóór de uitvaardiging van de bestreden besluiten aan de minister van Werk gesignaleerd, doch op de concrete vragen van de verzoekende partij werd geen antwoord gegeven. De verzoekende partij is van oordeel dat in eerste instantie moet worden uitgegaan van het principe dat een onderneming slechts onder één paritair comité kan ressorteren. Het is ook mogelijk dat een paritair comité bevoegd wordt verklaard voor bepaalde categorieën van werknemers en niet verwezen wordt naar de ondernemingsactiviteit. De bestreden koninklijke besluiten verwijzen echter zowel naar de ondernemingsactiviteit (“ondernemingen die baggerwerken

op zee uitvoeren”) als naar een werknemerscategorie (“het varend personeel”), met de reeds genoemde onduidelijkheden tot gevolg.

De verzoekende partij benadrukt vervolgens, dat zelfs voor zover al duidelijkheid zou bestaan over de draagwijdte van de doorgevoerde wijziging, het in elk geval materieel onmogelijk was onmiddellijk, laat staan retroactief tot 1 juli 2014, de situatie van het betrokken personeel in overeenstemming te brengen met de nieuw toepasselijke regelgeving. De wijziging van paritair comité heeft een wijziging van het socialezekerheidsstelsel tot gevolg. Daarbij komt dat het socialezekerheidsstelsel voor zeelieden ter koopvaardij een geheel eigen administratieve en financiële structuur kent met een afzonderlijke innings- en beheersinstelling (de Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden) en dit voor de verzoekende partij een volledig onderscheiden loonadministratie en berekening van de sociale bijdragen vereist met verplichtingen die verschillen van deze bij het reguliere socialezekerheidsstelsel voor werknemers. Voorts is het allesbehalve duidelijk op welke werknemers het socialezekerheidsstelsel voor zeelieden ter koopvaardij van toepassing zal zijn en gelden voor de betrokken personeelsleden zeer verschillende loon- en arbeidsvoorwaarden.

De verzoekende partij betwist tot slot dat zij al voor de bekendmaking van de bestreden besluiten een aanvang had kunnen maken met de voorbereidingen voor de overgang naar de nieuwe situatie. Van de verzoekende partij mag niet verwacht worden dat zij bij haar interne personeelsorganisatie rekening zou hebben gehouden met de voorgestelde wijzigingen zolang deze niet daadwerkelijk waren goedgekeurd. *A fortiori* kan niet worden verwacht dat zij hiertoe voorbereidingen zou treffen, zolang er onduidelijkheid bestaat over de wijzigingen die zouden worden aangebracht en de precieze draagwijdte van deze wijzigingen. Aan de verzoekende partij kan niet worden verweten dat zij duidelijkheid wenste alvorens een deel van haar personeel over te plaatsen naar een ander socialezekerheidsstelsel, om te vermijden dat deze overplaatsing ten onrechte gebeurt.

15. In haar laatste memorie verwijst de verzoekende partij ter weerlegging van de exceptie van de tussenkomende partij dat zij belang bij het eerste middel ontbeert, naar haar brief van 1 april 2016 in antwoord op het door het auditoraat gevoerde onderzoek. In die brief bevestigt zij dat zij “tot op heden de arbeidsvoorwaarden paritair comité nr. 124 [toepast], aangezien de tekst en de bedoeling van de bestreden besluiten onduidelijk zijn (gelet op de diverse interpretaties), de bestreden besluiten daarom zeer moeilijk tot niet uitvoerbaar zijn en zij, eenmaal uitgevoerd, praktisch belangrijke gevolgen hebben”. Zij wijst in diezelfde brief wat zij ook in haar laatste memorie doet, op de onduidelijkheid, de steeds wisselende en tegenstrijdige interpretaties die de Belgische Staat voorstaat, het feit dat de betrokken paritaire comités nr. 124 en 316 zelf elk een geheel uiteenlopende interpretatie hebben over de toepassing van de bestreden besluiten, alsook op de “zeer vrije wijze waarop door tussenkomende partij invulling wordt gegeven aan de betrokken besluiten”. Zij heeft derhalve wel degelijk belang bij de in het middel ingeroepen schending van het redelijkheidsbeginsel, het beginsel van de niet-retroactiviteit en het ontbreken van een omzettings-/overgangstermijn. Zij wijst daarbij op de blootstelling aan strafrechtelijke sancties en haar gebeurlijke aansprakelijkheid (sociaalrechtelijk en fiscaalrechtelijk).

Uiteenzetting van het vijfde middel

16. In een vijfde middel voert de verzoekende partij de schending aan van artikel 35 van de cao-wet “in samenhang met het zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur”.

Zij zet in haar verzoekschrift in dat verband uiteen wat zij herhaalt in haar memorie van wederantwoord, dat de verwerende partij de bij de wet toegekende bevoegdheid om het werkingsgebied van een paritair comité te bepalen miskent “door na te laten een duidelijke/eenduidige omschrijving te geven van de doorgevoerde wijzigingen aan het werkingsgebied van de betrokken paritaire comités”, terwijl “het aan de Koning toekomt om (...) op voldoende

nauwkeurige en duidelijke wijze aan te geven welke personen, welke bedrijfstakken of ondernemingen onder het paritair comité ressorteren”. Deze bevoegdheid kan niet aan een derde en evenmin aan de paritaire comités zelf, worden overgelaten door onvoldoende precies of slechts vaag af te bakenen. Volgens de verzoekende partij kan niet met zekerheid bepaald worden wanneer er sprake is van een “onderneming die baggerwerken op zee uitvoert”. Ook de omschrijving van het begrip “varend personeel” laat aan duidelijkheid te wensen over. Het is voor de verzoekende partij niet mogelijk om de personen te kennen op wie de in de paritaire comités gesloten cao’s van toepassing zijn. Daarnaast is het alleen in bijzondere gevallen gerechtvaardigd dat een onderneming ressorteert onder twee of meer paritaire comités, namelijk wanneer in een onderneming in afzonderlijke en van elkaar verwijderde lokalen verschillende soorten werk wordt verricht zonder de minste onderlinge verwantschap en met personeel dat uitsluitend één soort werk uitvoert. Aan geen van deze voorwaarden is voldaan.

17. In haar laatste memorie benadrukt de verzoekende partij wat het eerste en vijfde middel (samengenomen) betreft, dat niet kan worden voorbijgegaan aan de vaststelling dat de bestreden besluiten op verschillende manieren worden gelezen, geïnterpreteerd en toegepast door de Belgische Staat, bepaalde instellingen die ervan afhangen en de tussenkommende partij wat zij vervolgens uitgesponnen demonstreert. Het gaat volgens haar om uiteenlopende - en onverenigbare - interpretaties waarbij de verwerende partij niet in staat is een consequente uitlegging te hanteren. Zij herhaalt nog dat zonder meer aannemen dat de toepasselijkheid van meerdere paritaire comités denkbaar is inzonderheid wanneer een onderneming verschillende bedrijvigheden uitoefent, volkomen voorbijgaat aan het beginsel dat het ressorteren van een onderneming onder twee of meer paritaire comités enkel in bijzondere gevallen gerechtvaardigd is. Zij wijst daartoe op de wil van de wetgever zoals die blijkt uit de parlementaire voorbereiding namelijk “wanneer in die ondernemingen verschillende soorten werk, zonder de minste onderlinge verwantschap worden verricht in afzonderlijke en van elkaar verwijderde lokalen met personeel dat uitsluitend voor ieder soort werk is aangewezen, of wanneer argumenten kunnen worden aangevoerd,

bijvoorbeeld aan de hand van de traditie of van een gewoonte”. Er ligt overigens geen (begin van) afdoende verantwoording voor om baggeraars op zee en baggeraars in havens of op binnenrivieren, werkzaam binnen eenzelfde onderneming, onder de werkingssfeer van een verschillende paritair comité te laten ressorteren, zodat geen sprake kan zijn van “bijzondere gevallen” welke de toepasselijkheid van verschillende paritaire comités kunnen verantwoorden.

Beoordeling

Betreffende de ontvankelijkheid van het eerste middel

18. Uit het door het auditoraat gevoerde onderzoek blijkt dat de verzoekende partij enkel het paritair comité 124.00 voor de arbeiders en het paritair comité 200.00 voor de bedienden als toepasselijk paritair comité beschouwt, en niet paritair comité 316.00. Niets wijst er dus op dat de verzoekende partij inmiddels zou zijn overgegaan tot implementatie van de bestreden besluiten, die op 1 juli 2014 in werking zijn getreden. De verzoekende partij bevestigt overigens in haar brief van 1 juli 2014 dat zij de arbeidsvoorwaarden van paritair comité nr. 124 blijft toepassen omwille van de genoemde onduidelijkheid en de verschillende interpretaties verleend aan de bestreden besluiten waardoor deze zeer moeilijk tot niet uitvoerbaar zijn en zij, eenmaal uitgevoerd, praktisch belangrijke gevolgen hebben. Ter terechtzitting doet de verzoekende partij niets anders blijken. Aldus wordt door de partijen niet betwist dat de bestreden besluiten door de verzoekende partij niet werden toegepast. De verzoekende partij is dan ook niet benadeeld door het feit dat de bestreden besluiten niet in een overgangperiode hebben voorzien en uitwerking hebben met ingang van 1 juli 2014.

De verzoekende partij gaat eraan voorbij dat het, ondanks eventuele strafrechtelijke, fiscaalrechtelijke en sociaalrechtelijke risico's, finaal haar keuze is geweest om de bestreden besluiten niet toe te passen, zelfs nadat haar vordering tot schorsing van de onmiddellijke tenuitvoerlegging ervan werd

verworpen en de bestreden besluiten derhalve bekleed (gebleven) zijn met het vermoeden van wettigheid en hun uitvoerbare kracht behouden tot op het ogenblik van de gebeurlijke vernietiging ervan.

19. Het eerste middel is niet ontvankelijk in zoverre het gebrek aan overgangstermijn en de terugwerkende kracht van de bestreden besluiten wordt aangeklaagd.

Betreffende de gegrondheid van het eerste en het vijfde middel

20. Om reden van hun onderlinge samenhang is er grond het eerste middel in de mate het ontvankelijk is bevonden, en het vijfde middel samen te beoordelen.

21. Hoewel de verzoekende partij in de beweerde onduidelijkheid van de bestreden besluiten een schending van het redelijkheidsbeginsel ontwaart, lijkt zij, in zoverre zij stelt dat de precieze draagwijdte en het toepassingsgebied van de wijzigingen waarin de bestreden besluiten voorzien niet voldoende duidelijk en gedetailleerd werden vastgesteld, eerder de schending van het rechtszekerheidsbeginsel aan te voeren. Dat beginsel houdt in dat de inhoud van het recht voorzienbaar en toegankelijk moet zijn, zodat de rechtzoekende in redelijke mate de gevolgen van een bepaalde handeling kan voorzien op het tijdstip dat die handeling wordt verricht. In verband met reglementaire besluiten is het rechtszekerheidsbeginsel in de eerste plaats bedoeld om aan de burger waarborgen te bieden bij de kenbaarheid van de nieuwe regelgeving. De regelgeving moet duidelijk worden geformuleerd en moet tijdig worden bekendgemaakt en houdt een principieel verbod van terugwerkende kracht in.

22. De bestreden besluiten hebben tot gevolg dat “het varende personeel van de ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren” uit de werkingssfeer van het PC nr. 124 voor het bouwbedrijf wordt gehaald en onder de werkingssfeer van het PC nr. 316 voor de koopvaardij wordt gebracht. De

verzoekende partij maakt niet aannemelijk dat de bestreden besluiten in zodanig vage bewoordingen zijn gesteld dat het voor de betrokkenen onmogelijk zou zijn hun gedragingen daarop af te stemmen.

Het rechtszekerheidsbeginsel vereist niet dat elk begrip dat in een reglementaire bepaling voorkomt (of de onderdelen ervan) zoals, te dezen, “het varend personeel van de ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren”, in die reglementaire bepaling wordt gedefinieerd, noch vereist het genoemde beginsel dat in de betrokken reglementaire bepaling de interpretatie wordt opgenomen of verduidelijkt van de wetsbepaling waaraan die reglementaire bepaling uitvoering geeft. Het feit dat een reglementaire bepaling ruimte laat voor interpretatie bij de toepassing ervan, leidt niet tot een andere conclusie, nu het beginsel van de rechtszekerheid op zich niet belet dat er door de bevoegde administratieve overheid bij de toepassing in een concreet dossier van deze reglementaire bepaling rekening wordt gehouden met het algemene karakter van de reglementaire norm en de uiteenlopende situaties waarop ze van toepassing is en dit onder het toezicht van de daartoe bevoegde rechter.

De verzoekende partij beroept zich te dezen weliswaar niet uitdrukkelijk op het rechtszekerheidsbeginsel, doch er valt niet in te zien in welk opzicht de in het vijfde middel aangevoerde schending van artikel 35 van de cao-wet, in samenhang gelezen met het zorgvuldigheidsbeginsel, ertoe zou leiden dat de bestreden besluiten op dit punt met een andere maatstaf moeten beoordeeld worden.

De regelgever diende de begrippen “ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren” en “het varend personeel” dan ook niet nader in de bestreden besluiten te omschrijven, noch daaraan een specifieke betekenis toe te kennen. Bij gebrek daaraan moeten de begrippen, steeds onder het toezicht van de daartoe bevoegde rechter, in hun spraakgebruikelijke betekenis worden verstaan en toegepast.

23. Artikel 35 van de cao-wet bepaalt dat de Koning op eigen initiatief of op verzoek van één of meer organisaties, paritaire comités van werkgevers en werknemers kan oprichten, en dat Hij bepaalt “welke personen, welke bedrijfstak of ondernemingen en welk gebied tot het ressort van elk comité behoren”. Het ressort van een paritair comité wordt, in de regel, bepaald door de hoofdactiviteit van de betrokken onderneming, tenzij het koninklijk besluit tot oprichting en tot vaststelling van het ressort van een paritair comité een ander criterium bepaalt. Het is in die zin dat het principe “de bijzaak volgt de hoofdzaak” geen arbeidsrechtelijk principe vormt.

Anders dan de verzoekende partij beweert, moet derhalve worden vastgesteld dat artikel 35 van de cao-wet de Koning een ruime discretionaire bevoegdheid verleent om de bevoegdheid van een paritair comité vast te stellen, mits hij de wettelijke maatstaven in acht neemt, onder meer de maatstaf van de bedrijvigheid, zonder dat noodzakelijk een onderscheid moet worden gemaakt naargelang die bedrijvigheid voor de werkgever hoofdzakelijk of bijkomstig is.

24. In haar memorie van wederantwoord en in haar laatste memorie doet de verzoekende partij nog gelden dat er geen (begin van) afdoende verantwoording voor is om baggeraars op zee en baggeraars in havens of op binnenrivieren, werkzaam binnen eenzelfde onderneming, onder de werkingssfeer van een verschillend paritair comité te laten ressorteren, zodat geen sprake kan zijn van “bijzondere gevallen” welke de toepasselijkheid van verschillende paritaire comités kunnen verantwoorden. Zij meent dat het ressorteren onder meer dan één paritair comité een “uitzondering op een algemeen principe” betreft dat “beperkend” moet worden geïnterpreteerd en waarbij het de verwerende partij toekomt “aan te tonen dat aan alle voorwaarden voor de toepassing ervan is voldaan”. De door haar genoemde “voorwaarden” die vervuld moeten zijn opdat er gewag kan worden gemaakt van een dergelijk “bijzonder geval” zijn volgens de verzoekende partij wanneer in een onderneming (1) verschillende soorten werk wordt verricht, (2) in afzonderlijke

en van elkaar verwijderde lokalen, (3) zonder de minste onderlinge verwantschap en (4) met personeel dat uitsluitend voor het ene dan wel het andere soort werk wordt ingezet. De verzoekende partij lijkt daarmee te verwijzen naar de parlementaire voorbereiding bij de cao-wet waarin kan worden gelezen dat het ressorteren van een onderneming onder twee of meer paritaire comités enkel in bijzondere gevallen kan worden gerechtvaardigd “wanneer in die ondernemingen verschillende soorten werk, zonder de minste onderlinge verwantschap worden verricht in afzonderlijke en van elkaar verwijderde lokalen met personeel dat uitsluitend voor ieder soort werk is aangewezen, of wanneer argumenten kunnen worden aangevoerd, bijvoorbeeld aan de hand van de traditie of van een gewoonte” (*Parl. St. Senaat, 1966-1967, nr. 148, 45*).

Vooreerst moet worden vastgesteld dat artikel 35 van de cao-wet niet uitsluit dat een onderneming tot het werkingsgebied van meer dan één paritair comité kan behoren. Uit de parlementaire voorbereiding van de cao-wet blijkt dat de regering de wens heeft uitgedrukt dat een onderneming normaal slechts onder één paritair comité zou ressorteren, doch zonder de mogelijkheid uit te sluiten dat een onderneming onder meer dan één paritair comité zou ressorteren, inzonderheid wanneer een onderneming - wat blijkt uit haar statutair doel - verschillende bedrijvigheden uitoefent.

De hiervoor geciteerde passage in de parlementaire voorbereiding waarnaar de verzoekende partij verwijst, doet geen afbreuk aan de ruime machtiging die door artikel 35 cao-wet is verleend en waarbij de Koning bepaalt welke personen, welke bedrijfstak of ondernemingen en welk gebied tot het ressort van elk comité behoren. Te dezen is de verwerende partij, zoals hierna zal blijken, voor de bepaling van het ressort van het paritair comité nr. 316 uitgegaan van een categorie van personen *cq.* werknemers, wat door artikel 35 van de cao-wet wel degelijk is toegelaten zonder dat in diezelfde of enig andere wetsbepaling de beperking kan worden gelezen die de verzoekende partij voorstaat.

25. De bestreden besluiten onttrekken “het varend personeel van de ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren” aan het werkingsgebied van het PC nr. 124 voor het bouwbedrijf en brengen deze personeelsleden onder het werkingsgebied van het PC nr. 316 voor de koopvaardij. De ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren ressorteren bijgevolg onder het PC nr. 316 voor de koopvaardij, doch uitsluitend voor wat betreft het betrokken varend personeel.

In een brief van 23 juni 2014 aan de verzoekende partij licht de minister van Werk die wijziging als volgt toe:

“Het PC 316 is een comité bevoegd voor een categorie van werknemers met name het varend personeel en de shoregangers. Na de eventuele uitvoering van de voorgestelde wijziging van het ressort zal het PC 316 bevoegd zijn voor het varend personeel van de baggerondernemingen op zee. Voor dit type van paritaire comités is niet de ondernemingsactiviteit van de werkgever het bepalend criterium maar wel de activiteit van de categorie van werknemers. De wetgever noch de rechtspraak zijn oordeel dat koninklijke besluiten die deze bevoegdheidsgebieden vastleggen moeten worden toegepast op basis van het criterium ‘hoofdactiviteit’ of met toepassing van het principe ‘de bijzaak volgt de hoofdzaak’.”

Zo heeft de verzoekende partij het ook begrepen. Zij zet in haar inleidend verzoekschrift (p. 27) de draagwijdte (en sociaalzekerheidsrechtelijke gevolgen) van de door de bestreden besluiten doorgevoerde wijziging uiteen en stelt, parafraserend doch helder:

“Met andere woorden: waar het varend personeel van ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren door de Minister ingevolge de bestreden Koninklijke besluiten van 4 augustus 2014 zou worden ondergebracht in PC nr. 316 voor de koopvaardij, zou op hen van rechtswege en met onmiddellijke ingang het sociaalzekerheidsstelsel voor de zeelieden toepassing zal vinden. Het overige (andere dan ‘varend’) personeel van ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren en het varend personeel van ondernemingen die baggerwerken op andere wateren dan de zee uitvoeren, dat onder PC nr. 124 voor het bouwbedrijf zou blijven ressorteren, blijft onderworpen aan het reguliere sociaalzekerheidsstelsel zoals ingesteld door de besluitwet van 28 december betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders.”

Hieruit blijkt dat de verzoekende partij de draagwijdte van het werkingsgebied van de paritaire comités maar al te goed begrijpt. Er wordt geen toepassing gemaakt van het criterium van de hoofdactiviteit van de onderneming

ongeacht het beroep, de functies of de taken van die werknemers om het ressort van het paritair comité nr. 316 te bepalen.

Het blijkt dan ook niet dat de verzoekende partij door de bestreden besluiten de omvang van haar rechten en verplichtingen niet met de vereiste precisie kon kennen, noch dat zij de gevolgen van haar handelingen niet kon voorzien.

26. Tot slot, waar de verzoekende partij in haar memorie van wederantwoord stelt dat er “ernstige vragen” zouden kunnen worden gesteld op het vlak van de gelijke behandeling van het varend personeel dat hoofdzakelijk baggerwerken op zee uitvoert, eensdeels, en het varend personeel dat niet hoofdzakelijk baggerwerken op zee uitvoert anderdeels, moet met de verwerende partij worden vastgesteld dat zij daarmee een nieuwe invulling geeft aan haar eerste respectievelijk vijfde middel waarvan niet blijkt dat zij dat niet eerder kon doen. Dat geldt des te meer nu, zoals hiervoor is uiteengezet, uit haar verzoekschrift blijkt dat ze de draagwijdte van de door de bestreden besluiten doorgevoerde wijziging goed heeft begrepen.

27. Het eerste en het vijfde middel zijn ongegrond.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

28. Het tweede middel is afgeleid uit de schending van “het algemeen (grondwettelijk) rechtsbeginsel dat de bevoegdheid van een federale regering in geval van ontbinding van het federaal parlement beperkt is tot de afhandeling van de lopende zaken.” De verzoekende partij voert aan dat de wijziging van het bevoegdheidsgebied van de betrokken paritaire comités niet kan worden beschouwd als een lopende zaak die kan behandeld worden door een ontslagnemende regering.

De verzoekende partij stelt vast dat de federale regering op 25 april 2014, in navolging van de Kamer en Senaat, de verklaring tot herziening van de Grondwet heeft goedgekeurd en dat deze werd bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 28 april 2014, waarna de wetgevende kamers van rechtswege ontbonden waren en de bevoegdheid van de regering beperkt was tot de lopende zaken. Zij zet vervolgens uiteen dat de bestreden besluiten geen “zaken van dagelijks bestuur” zijn. Het gaat integendeel om een beleidsbeslissing waarover de minister van Werk zelf te kennen heeft gegeven dat de indeling van de baggersector onder het ene of het andere paritair comité een principiële keuze vormt. Het gaat ook niet om “dringende zaken” die zonder uitstel moesten worden geregeld om te vermijden dat fundamentele belangen in gevaar worden gebracht of ernstig worden geschaad. Bijgevolg dient te worden nagegaan of de wijziging van de werkingssfeer van de paritaire comités nrs. 124 en 316 behoort tot de categorie van de “zaken waarover de besluitvorming reeds voor het ontslag van de regering was ingezet en waarbij alle beleidsaspecten toen reeds waren beslecht”. Wat dit laatste betreft stelt de rechtspraak als voorwaarden dat (1.) de procedure die geleid heeft tot het betrokken besluit ruim vóór de kritieke periode die ingaat op het ogenblik van het ontslag van de regering of de ontbinding van de wetgevende kamers, werd aangevat, (2.) de zaak nadien zonder overhaasting werd afgewikkeld, en (3.) de beleidsvragen die zich op administratief niveau hebben kunnen voordoen vóór de kritieke periode werden opgelost. Volgens de verzoekende partij is “overduidelijk” niet aan deze voorwaarden voldaan. Zij merkt daarbij op dat de fase van het sociaal overleg bij het tot stand komen van de bestreden besluiten werd gekenmerkt door diverse onregelmatigheden. Zo gebeurde er geen tweede bekendmaking in het Belgisch Staatsblad betreffende de intentie om de bevoegdheidssfeer van de paritaire comités te wijzigen, niettegenstaande essentiële wijzigingen waren aangebracht in vergelijking met het eerste wijzigingsvoorstel. Daarnaast bestaan er ernstige vragen over de beweegredenen voor het doorvoeren van de wijziging van de paritaire comités en zijn deze beweegredenen van meet af niet eenduidig geweest. Er blijven ook ernstige vragen bestaan over de draagwijdte van de vooropgestelde wijzigingen. Daar komt bij dat de voorgenomen wijziging een zeer ernstige en onherstelbare impact heeft op de

sector van de baggerwerken op zee, een sector met een belangrijke internationale uitstraling voor ons land en die ook garant staat voor een belangrijke tewerkstelling. De beleidskeuzes die in dit dossier worden genomen en die verregaande gevolgen dreigen te hebben voor het arbeidsrechtelijk en sociaalzekerheidsstatuut van het personeel van deze sector, vertonen dan ook een niet gering belang. Dergelijke beleidsbeslissing kan niet zonder meer worden genomen door een regering die niet de steun geniet van het parlement. De wijzigingen waarin de bestreden besluiten voorzien doen zich dan ook niet voor als het resultaat van een voor de aanvang van de kritieke periode voltooid beslissingsproces.

In haar memorie van wederantwoord houdt de verzoekende partij staande dat de bestreden besluiten niet mochten genomen worden door een regering die niet de steun heeft van het parlement. Uit het administratief dossier blijkt dat de betrokken representatieve organisaties onvoldoende waren geïnformeerd over de voorgenomen wijziging. Bovendien vond slechts op één ogenblik, namelijk op 13 maart 2014, overleg plaats tussen de betrokken organisaties. Het overhaast karakter van de procedure blijkt eveneens uit het feit dat, hoewel geen duidelijkheid bestond over de mogelijkheid om de steunmaatregelen te behouden onder het sociaalzekerheidsstelsel voor zeelieden, de bestreden besluiten werden genomen zonder dat hierover het nodige overleg plaatsvond. De verzoekende partij merkt op dat bij de wijziging van de bevoegdheid van andere paritaire comités zeer intensief en langdurig overleg werd gepleegd met de sociale partners.

In haar laatste memorie verwijst de verzoekende partij naar haar memorie van wederantwoord, welke als volledig hernomen wordt beschouwd. Zij parafraseert ook kort haar grieven die zij eerder heeft uiteengezet wat het tweede middel betreft.

Beoordeling

29. Het auditoraat besluit tot de ongegrondheid van dit middel op grond van de volgende overwegingen.

“47. In het Belgisch Staatsblad van 28 april 2014 werd de verklaring tot herziening van de Grondwet bekendgemaakt die, zoals bepaald in artikel 195, tweede lid, van de Grondwet, van rechtswege de ontbinding van de wetgevende kamers tot gevolg heeft.

Op 26 mei 2014 heeft de Eerste Minister aan de Koning het ontslag van de regering aangeboden. De Koning heeft dit ontslag aanvaard en de regering belast met het afhandelen van de lopende zaken.

Aangenomen wordt dat tijdens een periode waarin de regering als gevolg van de ontbinding van de wetgevende kamers verstoken is van haar parlementaire basis en aan de controle van de Kamer van Volksvertegenwoordigers ontsnapt, deze niet meer over haar volle bevoegdheid beschikt en enkel ‘lopende zaken’ kan afhandelen. Hetzelfde geldt wanneer de regering haar ontslag aan de Koning heeft aangeboden, maar het ontslag nog niet formeel werd aanvaard.

De Raad van State heeft herhaaldelijk verduidelijkt wat onder het begrip ‘lopende zaken’ moet worden verstaan. Zo wordt in het arrest nr. 214.910 van 31 augustus 2011, Pirard, het volgende uiteengezet:

‘18. Tot de lopende zaken behoren de zaken van dagelijks bestuur, de zaken die de normale voortzetting zijn van een vóór de ontbinding of het ontslag regelmatig ingezette procedure, en de dringende zaken.

(...)

De tweede categorie van zaken kan slechts tot de lopende zaken gerekend worden voor zover de totstandkomingsprocedure aan welbepaalde voorwaarden voldoet. Met name kan een zaak die een groter belang vertoont dan zaken van dagelijks bestuur en die niet dringend is, toch door de regering afgehandeld worden, al is het parlement ontbonden of is de regering ontslagnemend, als de procedure die geleid heeft tot het betrokken besluit ruim vóór de kritieke periode werd aangevat, ze nadien zonder overhaasting werd afgewikkeld en de vragen van beleid, die zich op het administratief niveau hebben kunnen voordoen, vóór de kritieke periode werden opgelost.

Tot deze tweede categorie behoren niet de zaken waarvan de afhandeling belangrijke beleidskeuzes impliceert, dit wil zeggen zaken die opties impliceren waarvan het belang op het gebied van de algemene politiek uit hun aard zo groot is dat over deze zaken alleen zou kunnen worden beslist door een regering die de steun geniet van het parlement en die het risico loopt deze steun te verliezen door de beslissing die ze heeft genomen.

Tot de derde categorie behoren de zaken die zonder uitstel geregeld moeten worden, wil men geen fundamentele belangen in gevaar brengen of ernstig schaden. Dergelijke zaken behoren tot de lopende zaken, zelfs als de regering daarbij belangrijke beleidskeuzes moet maken.’

48. De eerste categorie van zaken - de zaken van dagelijks bestuur - omvat ‘de zaken waarvan de afhandeling, ook al kan daar de uitoefening van enige discretionaire bevoegdheid mee gepaard gaan, geen beslissing over de oriëntatie van het beleid impliceert, omdat het gaat over de gewone uitvoering of toepassing van de in de wet neergelegde voorschriften’. De tussenkomende partij gaat er in haar verzoekschrift tot tussenkomst ten onrechte van uit dat de bestreden besluiten

geen bijzondere beleidskeuze impliceren. De beslissing over het werkingsgebied van een bepaald paritair comité heeft immers belangrijke gevolgen op het vlak van het individuele en collectieve arbeidsrecht, van het sociaal zekerheidsrecht en zelfs van de economische aangelegenheden van een bedrijfstak. De wijziging van het werkingsgebied van een paritair comité kan dan ook niet als een zaak van dagelijks bestuur worden aangezien.

49. De bestreden besluiten kunnen evenmin als dringend worden beschouwd aangezien niet blijkt dat uitstel fundamentele belangen in gevaar kan brengen of ernstig kan schaden.

50. Blijft bijgevolg de vraag of de bestreden besluiten in de tweede categorie van lopende zaken kunnen worden ondergebracht.

Uit de gegevens van de zaak blijkt dat de bestuurlijke procedure die tot de bestreden besluiten heeft geleid, formeel werd aangevat met een bericht in het Belgisch Staatsblad van 5 februari 2014 waarbij het voornemen werd bekendgemaakt om de werkingssfeer van het PC nr. 124 voor het bouwbedrijf en het PC nr. 316 voor de koopvaardij te wijzigen. Nadat de betrokken paritaire comités over de voorgestelde wijzigingen waren geraadpleegd, werden de ontwerpen van de bestreden besluiten met een nota van 17 april 2014 door de minister van Werk voorgelegd aan de Ministerraad. Hierbij werden de oorspronkelijke ontwerpen gewijzigd, in die zin dat enkel het varend personeel van ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren naar het PC nr. 316 voor de koopvaardij zou overgaan, terwijl het niet-varend personeel van deze ondernemingen en het varend en niet-varend personeel van ondernemingen die baggerwerken op de binnenwateren uitvoeren tot het bevoegdheidsgebied van het PC nr. 124 voor het bouwbedrijf zou blijven behoren. Het is duidelijk dat vanaf dat ogenblik de beleidskeuzes die aan de basis liggen van de bestreden besluiten hun beslag hebben gekregen. Beide ontwerpen werden op 17 april 2014 eveneens voorgelegd aan het PC nr. 124 voor het bouwbedrijf. Op 25 april 2014 werd de minister van Werk er door de Ministerraad mee belast om het paritair comité opnieuw samen te roepen, en werd tevens beslist dat in het geval van een unaniem negatief advies van de sociale partners, er geen enkele beslissing zou worden genomen. Op 20 mei 2014 bracht het PC nr. 124 voor het bouwbedrijf een verdeeld advies uit. Op 6 juni 2014 werden de ontwerpen toegezonden aan de afdeling wetgeving van de Raad van State, die op 19 juni 2014 advies uitbracht. Ten slotte werden de bestreden besluiten bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 21 augustus 2014.

Uit dit chronologisch overzicht blijkt dat de procedure die geleid heeft tot de bestreden besluiten ruim voor de kritieke periode werd aangevat en dat de beleidsvragen die ze oproepen werden beantwoord toen de regering nog over de volheid van haar bevoegdheid beschikte. Er is geen sprake van overhaaste besluitvorming.

De bestreden koninklijk besluiten kunnen dan ook beschouwd worden als het eindresultaat van een normaal aangevatte en normaal afgewikkelde en besloten procedure, en niet als het verrassend gevolg van een plots opgezette operatie die uitgaat van een buiten de normale grondwettelijke voorwaarden handelende, want niet meer politiek verantwoordelijke minister.

51. Het tweede middel is niet gegrond.”

30. De verzoekende partij betwist deze conclusie niet. Na kennisneming van het beredeneerd verslag van het auditoraat, heeft zij immers niet de gelegenheid benut die een laatste memorie biedt om nog een andere visie

op de beoordeling door het auditoraat weer te geven. Het volstaat daartoe niet om naar haar memorie van wederantwoord te verwijzen, kort haar grieven die zij eerder heeft uiteengezet wat het tweede middel betreft te parafraseren om, vervolgens, als slotsom te stellen dat in dergelijke omstandigheden “onmogelijk in redelijkheid kan worden voorgehouden dat alle essentiële/voornaamste beleidsvragen die zich op administratief niveau voordeden reeds vóór de kritieke periode zouden zijn opgelost/beantwoord”.

31. De Raad van State ziet geen reden om het anders te zien dan het auditoraat en bevindt aldus, de redenering van het auditoraatsverslag bijvallend, het tweede middel ongegrond.

C. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

32. Het derde middel is afgeleid “uit de schending van het materieel motiveringsbeginsel, alsook van het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel als beginselen van behoorlijk bestuur, luidens welke beginselen iedere administratieve rechtshandeling moet gedragen worden door motieven die rechtens en feitelijk aanvaardbaar zijn en dat daaraan een zorgvuldige feitenvinding moet zijn voorafgegaan, alsook resultante moet zijn van een redelijke uitoefening van de beslissingsbevoegdheid waarover een administratieve overheid beschikt”.

De verzoekende partij acht de genoemde beginselen geschonden doordat de bestreden besluiten “niet [zijn] gesteund op een draagkrachtige motivering voor de wijzigingen die worden doorgevoerd; bepaalde motieven werden naderhand door de Minister zelf ‘herroepen’; andere zijn ngl. het geval inhoudelijk ernstig bekritiseerbaar, tegenstrijdig of van iedere nadere toelichting ontdaan”.

De verzoekende partij stelt vooreerst dat de door de minister aangebrachte motieven niet draagkrachtig zijn en getuigen van een onzorgvuldige besluitvorming. Zo was de initiële verantwoording voor de wijziging van de werkingssfeer van de paritaire comités gesteund op de naleving en handhaving van het Verdrag van de Internationale Arbeidsorganisatie van 23 februari 2006 ‘betreffende maritieme arbeid’ (hierna: het Verdrag maritieme arbeid), terwijl de minister nadien erkende dat de overheveling van de baggersector naar het PC nr. 316 voor de koopvaardij niet nodig was op grond van het Verdrag maritieme arbeid.

Vervolgens zet de verzoekende partij uiteen dat ook de nieuwe verantwoording die door de minister wordt aangevoerd om het varend personeel van ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren over te hevelen naar het PC nr. 316 geen steek houdt. De motivering dat voor de overheveling van het varend personeel van ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren aansluiting wordt gezocht bij “het maritieme als referentiekader” is vreemd. Het zogezegd streven naar een vereniging van al wat het maritieme aanbelangt, lijkt op zijn minst contradictoir met de opheffing van een koninklijk besluit dat precies beoogde allerhande maritieme activiteiten (binnenscheepvaart, laden en lossen van vervoersmodi op binnenwateren, zeevaart, zeevisserij) te verenigen onder één koepel. Er valt niet in te zien waarom de minister dan, naar aanleiding van het koninklijk besluit van 28 april 2014 tot opheffing van het koninklijk besluit van 6 oktober 2008 ‘tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité voor de maritieme en watergebonden activiteiten’, heeft nagelaten om de bevoegdheid van het PC nr. 143 voor de zeevisserij - waarvan de leden bij uitstek een activiteit met een maritiem karakter uitvoeren - eveneens samen te voegen met die van het PC nr. 316 voor de koopvaardij.

Hetzelfde geldt wat het door de minister aangehaalde motief inzake “scholingsvereisten voor het varen met schepen” en de “onderworpenheid aan internationale regels” betreft, welke elementen evenzeer gelden voor de

zeevisserij. In dezelfde zin moet worden vastgesteld dat ondernemingen die zich bezighouden met het plaatsen van windturbines op zee evenmin onder het PC nr. 316 voor de koopvaardij worden gebracht en onder het PC nr. 124 voor het bouwbedrijf blijven ressorteren. Er valt dan ook niet in te zien waarom andere ondernemingen, ten aanzien waarvan het maritieme referentiekader even goed geldt, niet worden overgeheveld naar het PC nr. 316.

Volgens de verzoekende partij valt ook niet in te zien op welke wijze de bestreden besluiten kunnen worden beschouwd als “een sluitstuk voor steunmaatregelen aan het maritiem transport, die de Belgische overheid implementeerde”. Door de overheveling van het varend personeel van het PC nr. 124 naar het PC nr. 316 kunnen de betrokken (zee)baggerondernemingen immers *de facto* niet langer aanspraak maken op steunmaatregelen. Door die steunmaatregelen kan een onderneming die aan de voorwaarden voldoet, genieten van de volledige vrijstelling van werkgeversbijdragen voor verschillende regelingen van de sociale zekerheid voor het personeel. Daarnaast moet de onderneming in het kader van deze steunmaatregelen geen werknemersbijdragen inhouden die een bepaald jaarlijks grensbedrag overschrijden. Ook moet de onderneming in het kader van de steunmaatregelen geen bedrijfsvoorheffing doorstorten aan de fiscus. Of een onderneming kan genieten van deze steunmaatregelen is afhankelijk van diverse voorwaarden. Uit de Europese regelgeving blijkt dat de voorwaarden voor het verkrijgen van steunmaatregelen in de sociale zekerheid en de fiscaliteit over het algemeen strenger zijn in de baggersector dan in de koopvaardij. Daarenboven heeft de Europese Commissie te kennen gegeven dat baggerwerkzaamheden in de regel niet in aanmerking komen voor steun voor zeevervoer. Zolang er sprake is van baggerwerkzaamheden blijven de strengere Europese voorwaarden voor het verkrijgen van steunmaatregelen in de sociale zekerheid en fiscaliteit van toepassing, ongeacht het paritair comité waartoe de onderneming behoort. Het argument van de minister “dat de wijziging van paritair comité het sluitstuk vormt voor de steunmaatregelen die de Belgische overheid implementeerde” is dus onjuist.

De verzoekende partij stelt vervolgens vast dat de mogelijkheid om steunmaatregelen te genieten als gevolg van de overheveling van het varend personeel van de zeebaggerondernemingen van het PC nr. 124 naar het PC nr. 316 volledig onderuit wordt gehaald. Baggerondernemingen kunnen immers slechts voor de vrijstelling van werkgeversbijdragen voor sociale zekerheid in aanmerking komen voor zover het personeel dat zij tewerkstellen onderworpen is aan het reguliere socialezekerheidsstelsel. De bestreden besluiten hebben echter tot gevolg dat, doordat het varend personeel van ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren wordt ondergebracht in PC nr. 316 voor de koopvaardij, op deze ondernemingen het socialezekerheidsstelsel voor de zeelieden van rechtswege van toepassing wordt. Door de wijziging van paritair comité zal niet alleen een ander sociaal zekerheidsstelsel toepassing vinden, maar verliest de verzoekende partij de mogelijkheid om aanspraak te kunnen maken op belangrijke steunmaatregelen en vrijstellingen die er op gericht zijn de tewerkstelling en de concurrentiekracht in de baggersector te verzekeren.

Voorts stelt de verzoekende partij dat de verwerende partij haar beslissingsbevoegdheid op kennelijk onredelijke wijze uitoefent. Het instellen van een verschillend statuut voor werknemers binnen dezelfde onderneming leidt tot een blijvende aanzienlijke verzwaring van de administratieve lasten van het personeelsbeleid. Dit onderscheiden personeelsstatuut is bovendien nefast voor de flexibiliteit en interne mobiliteit van het personeel. De nadelen die voor de verzoekende partij volgen uit de bestreden besluiten illustreren op zich het kennelijk onredelijk karakter ervan, te meer daar die nadelen niet in verhouding staan tot de mogelijke voordelen ervan voor de overheid of voor derden.

In de memorie van wederantwoord preciseert de verzoekende partij nog dat zij de baggersector geenszins beoogt gelijk te stellen met de zeevisserij of het plaatsen van windturbines. Zij heeft die sectoren wel aangehaald om te illustreren dat de overheveling van het varend personeel van ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren van het PC nr. 124 naar het PC 316 niet ernstig kan gesteund worden op “het maritieme referentiekader”.

De verzoekende partij betwist dat de wijziging van het bevoegd paritair comité de discussies en de implementatie van internationale regels voor de zeevaart en zeevarende zou vereenvoudigen en voor concurrerende ondernemingen een *level playing field* zou creëren. Het spreekt voor zich dat de tewerkstelling van het betrokken personeel conform is met het Verdrag maritieme arbeid, ongeacht de toepasselijkheid van het ene of het andere comité. De wijziging van paritair comité heeft echter het tegenovergestelde effect van het *level playing field* dat door de verwerende partij wordt beoogd. Het blijft immers mogelijk dat twee ondernemingen die beide baggeractiviteiten op zee uitvoeren toch onder een verschillend paritair comité (en socialezekerheidsstelsel) vallen, naargelang die activiteit al dan niet hun hoofdactiviteit vormt en zij in het kader van die activiteiten al dan niet personeelsleden hoofdzakelijk daarvoor inschakelen.

De verzoekende partij merkt voorts op dat de verwerende partij zich niet voor het eerst in de memorie van antwoord kan beroepen op besluiten die *a posteriori* een rechtsgrond zouden verschaffen aan de bestreden besluiten.

Tot slot betwist zij dat de nietigverklaring van de bestreden besluiten onvermijdelijk tot gevolg zou hebben dat Belgische bedrijven hun schepen zouden uitvlaggen, waarbij de kans reëel is dat deze bedrijven ingeval de verplichtingen binnen het PC nr. 124 ongewijzigd van toepassing zouden blijven, het onderspit zouden delven in de mondiale concurrentiestrijd die in de sector woedt.

In haar laatste memorie doet de verzoekende partij “bijkomend” nog gelden dat zij wel degelijk het door de verwerende partij naar voor geschoven motief voor een wijziging van de werkingssfeer van de paritaire comités ten aanzien van baggerondernemingen dat is gesteund op het gegeven dat baggerschepen op zee meer en meer “het maritieme als referentiekader” zouden hebben, alsook de “internationale regels die uit het maritieme die moeten worden

gevolgd”, heeft weerlegd. Zij verwijst daartoe naar haar memorie van wederantwoord, zonder een en ander daarin verder uit te werken dan zij reeds eerder deed in haar memorie van wederantwoord, waarin werd “aangetoond” waarom de overheveling van “het varend personeel van ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren” van PC nr. 124 naar PC nr. 316 onmogelijk op ernstige wijze kan worden verantwoord op basis van “het maritieme referentiekader” van een en ander of de toepasselijkheid van internationale regels voor zeevaart en zeevarenden zoals het Verdrag maritieme arbeid.

Beoordeling

Betreffende de schending van het materiëlemotiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel

33. De materiëlemotiveringsplicht houdt in dat iedere administratieve rechtshandeling moet steunen op motieven waarvan het feitelijk bestaan naar behoren is bewezen en die in rechte ter verantwoording van die handeling in aanmerking kunnen worden genomen.

Het genoemde beginsel is een algemeen rechtsbeginsel dat evenzo geldt voor bestuurshandelingen met een algemene strekking met dien verstande dat het volstaat dat deze deugdelijke motieven te vinden zijn in het administratief dossier.

Bij de beoordeling van de naleving van de materiëlemotiveringsplicht is de Raad van State niet bevoegd om zijn oordeel omtrent de feiten in de plaats te stellen van het oordeel van de administratieve overheid. Hij is enkel bevoegd om, desgevraagd, na te gaan of de administratieve overheid is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij die correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan binnen de perken van de redelijkheid tot haar besluit is kunnen komen.

Het zorgvuldigheidsbeginsel houdt in dat het bestuur zijn beslissing op zorgvuldige wijze moet voorbereiden. Dit impliceert dat de beslissing dient te steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld. De overheid is onder meer verplicht om zorgvuldig te werk te gaan bij de voorbereiding van de beslissing en de feitelijke en juridische aspecten van het dossier deugdelijk te onderzoeken, zodat zij met kennis van zaken kan beslissen.

34. Zoals hiervoor bij de beoordeling van het eerste en het vijfde middel reeds is uiteengezet, beschikt de Koning op grond van de hem bij artikel 35 van de cao-wet verleende machtiging over een ruime discretionaire bevoegdheid bij de oprichting van de paritaire comités en het bepalen van hun ressort.

Het komt de Raad van State in het raam van het wettigheidsstoezicht desgevraagd niet toe om zelf te beoordelen of bepaalde ondernemingen dienen te worden gebracht onder het bevoegdheidsgebied van een bepaald paritair comité. Hij kan enkel nagaan of de overheid is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij die correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan overeenkomstig de voormelde wettelijke bepaling binnen de perken van de redelijkheid tot haar besluit is gekomen.

De redenen om PC nr. 316 voor de koopvaardij bevoegd te maken voor het varend personeel van de ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren, werden in een nota aan de ministerraad van 17 april 2014 als volgt weergegeven:

“We zijn van mening dat een wijziging van bevoegd personeel comité, met name de vervanging van het pc 124 door het pc 316, voor de baggerwerken op zee wenselijk is.

Concreet betekent dit dat een deel van de baggeractiviteiten overgeheveld worden, met name voor de bemanningsleden tewerkgesteld aan boord, die ingezet worden voor baggerwerken op zee.

Deze werkzaamheden hebben meer en meer het maritieme als referentiekader. Dit blijkt uit de scholingsvereisten om met deze schepen te varen, de internationale regels uit het maritieme die moeten gevolgd worden. Daarenboven is dit het sluitstuk voor de baggersector voor de steunmaatregelen die de Belgische overheid

implementeerde op basis van de Europese richtsnoeren voor steun aan het maritiem transport. Op die manier kan de baggersector verder in België verankerd worden en in concurrentieel verantwoorde omstandigheden verder kunnen functioneren onder een Belgisch sociaal stelsel.”

35. Dat de werkzaamheden van baggerschepen op zee meer en meer “het maritieme als referentiekader” hebben en dit blijkt “uit de scholingsvereisten om met deze schepen te varen” en “de internationale regels uit het maritieme die moeten gevolgd worden” is een vaststelling die door de verzoekende partij eigenlijk niet wordt tegengesproken, laat staan weerlegd wordt.

Anders dan zij in haar laatste memorie doet uitschijnen, ontkent zij immers niet dat voor het varend personeel van ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren het maritieme referentiekader geldt, noch dat de tewerkstelling van het betrokken personeel conform het Maritiem Verdrag dient te zijn, zelfs “ongeacht [de] toepasselijkheid van het ene of andere paritaire comité” zoals de verzoekende partij zelf aangeeft. Aan de verwerende partij kan dan ook geen gebrek aan zorgvuldige feitenvinding worden verweten doordat zij bij het bepalen van de bevoegdheid van de paritaire comités het varend personeel van de ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren eerder als zeelieden dan als bouwvakkers beschouwt. Het argument dat ondernemingen en personeelsleden die betrokken zijn bij andere maritieme activiteiten, zoals de zeevisserij en ondernemingen die windturbines plaatsen op zee, niet (ook) onder het PC nr. 316 voor de koopvaardij zijn gebracht, doet daaraan geen afbreuk. Verwijzingen naar andere activiteiten die betrekking hebben op het maritieme doch die geen wijziging naar PC nr. 316 ondergaan, doen aan het draagkrachtig motief van “het maritieme als referentiekader ten aanzien van de (zee)baggersector” als zodanig niets af.

36. Wat de wijziging van het werkingsgebied van het paritair comité betreft als “het sluitstuk voor de baggersector voor de steunmaatregelen die de Belgische overheid implementeerde op basis van de Europese richtsnoeren voor steun aan het maritiem transport”, waardoor “de baggersector verder in België verankerd [kan] worden en in concurrentieel verantwoorde omstandigheden verder [zal] kunnen functioneren onder een Belgisch sociaal stelsel” moet worden

opgemerkt dat dit argument kennelijk slechts in bijkomende orde (“daarenboven”) wordt aangevoerd, zodat de kritiek die daarop kan worden uitgeoefend niet tot de gegrondheid van het middel kan doen besluiten.

Volledigheidshalve kan dienaangaande echter het volgende worden opgemerkt. Vóór 1 juli 2014 waren de voorwaarden om, in overeenstemming met de Richtsnoeren nr. C 2004/43 van 17 januari 2004 van de Europese Commissie betreffende staatssteun voor het zeevervoer, een vrijstelling te verlenen van werkgevers- en werknemersbijdragen voor ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren bepaald in het koninklijk besluit van 26 april 2009 ‘tot uitvoering van artikel 37ter van de wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers en tot opheffing van het koninklijk besluit van 16 mei 2001 houdende vrijstelling van bepaalde werknemersbijdragen ten behoeve van de ondernemingen behorende tot de baggersector’. Als gevolg van de overgang van het varend personeel van de ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren naar PC nr. 316 voor de koopvaardij, zijn de betrokken werkgevers en werknemers vanaf 1 juli 2014 onderworpen aan de sociale zekerheid voor zeelieden en niet langer aan de sociale zekerheid voor werknemers. Het voormeld koninklijk besluit van 26 april 2009 is daardoor niet meer toepasselijk. Om in overeenstemming met de Richtsnoeren nr. C 2004/43 het systeem van de toekenning van een vrijstelling van de werknemersbijdragen te behouden werd het koninklijk besluit van 6 december 2015 genomen ‘tot wijziging van het koninklijk besluit van 13 januari 2014 houdende vrijstelling van bepaalde werkgevers- en werknemersbijdragen ten behoeve van ondernemingen behorende tot de sector van de koopvaardij en de zeesleepvaartsector, wat betreft de vrijstelling van werknemersbijdragen ten behoeve van ondernemingen behorende tot de sector van de baggerwerken op zee’. Artikel 4 bepaalt dat dit besluit uitwerking heeft met ingang van 1 juli 2014. In het verslag aan de Koning bij dit besluit wordt gesteld dat het systeem van de toekenning van een vrijstelling van werknemersbijdragen moet behouden blijven “zo niet zou de sector zwaar verlies lijden”.

Ingevolge de zesde staatshervorming behoort de vrijstelling van de werkgeversbijdragen voor de baggersector sedert 1 juli 2014 tot de bevoegdheid van de gewesten.

Wat het Vlaamse Gewest betreft, werd daartoe het besluit van de Vlaamse regering van 13 november 2015 genomen ‘houdende vrijstelling van bepaalde werkgeversbijdragen voor ondernemingen die behoren tot de baggersector’. Dit besluit heeft, met uitzondering van een hier niet relevante bepaling, uitwerking met ingang van 1 juli 2014. In de aanhef van het besluit wordt vermeld “dat dit besluit tot doel heeft het stelsel van de toekenning van een vrijstelling van werkgeversbijdragen in overeenstemming met de Richtsnoeren nr. C 2004/43 van 17 januari 2004 van de Europese Commissie betreffende staatssteun voor het zeevervoer te behouden om te voorkomen dat de sector verlies zou lijden”.

Uit het voorgaande blijkt dat de verwerende partij zelf erkend heeft dat de overgang van het varend personeel van de ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren naar PC nr. 316 voor de koopvaardij voor de sector tot “zwaar verlies” zou leiden, indien geen maatregelen zouden zijn genomen om het systeem van de toekenning van vrijstelling van werkgevers- en werknemersbijdragen te behouden. De bestreden besluiten dienden met andere woorden vergezeld te gaan van begeleidende maatregelen om het behoud te waarborgen van de “steunmaatregelen die de Belgische overheid implementeerde op basis van de Europese richtsnoeren voor steun aan het maritiem transport”.

Voorts dienen de steunmaatregelen die door de federale overheid (en thans ook de Vlaamse overheid) ten behoeve van het maritiem transport worden genomen in overeenstemming te zijn met de Communautaire richtsnoeren betreffende staatssteun voor het zeevervoer nr. C 2004/43 van 17 januari 2004. In het kader van deze richtsnoeren kan niet alleen staatssteun worden verleend aan de traditionele zeescheepvaart (koopvaardij), maar ook, onder bepaalde voorwaarden, aan baggeractiviteiten op zee. Zo kan volgens deze

richtsnoeren werkgelegenheidssteun worden verleend onder de vorm van verlaagde sociale zekerheidstarieven voor het zeevervoersgedeelte van baggerschepen “voor communautaire zeelieden die werken op in een lidstaat geregistreerde zeewaardige [...] baggerschepen met eigen voortstuwing, die minstens 50 % van hun bedrijfstijd werkzaamheden op zee verrichten”.

Zoals hiervoor werd vermeld, hebben de bestreden besluiten tot gevolg dat het varend personeel van de ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren sinds 1 juli 2014 niet meer onderworpen is aan de (algemene) sociale zekerheid voor werknemers, maar aan de sociale zekerheid voor zeelieden. Hierdoor worden alle sectoren waaraan in overeenstemming met de voormelde richtsnoeren staatssteun onder de vorm van verlaagde sociale zekerheidstarieven kan worden verleend, niet alleen onder hetzelfde paritair comité maar eveneens onder hetzelfde socialezekerheidsstelsel gebracht. Aldus kunnen de bestreden besluiten wel degelijk worden beschouwd als “het sluitstuk voor de baggersector voor de steunmaatregelen die de Belgische overheid implementeerde op basis van de Europese richtsnoeren voor steun aan het maritiem transport”.

Betreffende de schending van het redelijkheidsbeginsel

37. Een schending van het redelijkheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, veronderstelt dat de overheid bij het nemen van de beslissing onredelijk heeft gehandeld, met andere woorden dat zij de haar toegekende discretionaire beoordeling - of beleidsvrijheid onjuist heeft gebruikt. Het redelijkheidsbeginsel kan derhalve slechts geschonden zijn indien de administratieve overheid een beslissing neemt die dermate afwijkt van het normale beslissingspatroon, dat het niet denkbaar is dat een andere zorgvuldig handelende administratieve overheid in dezelfde omstandigheden tot deze besluitvorming zou komen.

Het komt de Raad van State niet toe zijn beoordeling in de plaats te stellen van de bevoegde administratieve overheid. Hij is in de

uitoefening van zijn wettigheidsstoezicht enkel bevoegd om, desgevraagd, na te gaan of de administratieve overheid op grond van de juiste en correct beoordeelde feitelijke gegevens, in redelijkheid tot de bestreden beslissing is kunnen komen.

38. Er blijkt niet dat de verwerende partij de grenzen van een redelijke uitoefening van haar beoordelingsvrijheid te buiten is gegaan door, op grond van de hiervoor besproken motieven, het varend personeel van de ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren onder de bevoegdheid te brengen van PC nr. 316 voor de koopvaardij. De verzoekende partij toont meer bepaald niet aan dat deze beleidskeuze voor haar op het vlak van het personeelsbeleid buitensporige administratieve lasten meebrengt. Anders dan de verzoekende partij suggereert, maken de bestreden besluiten het voor haar ook niet onmogelijk om het varend personeel van de maritieme baggerschepen flexibel in te zetten.

39. Het derde middel is ongegrond.

D. Vierde middel

Uiteenzetting van het middel

40. In een vierde middel wordt de schending aangevoerd van “de substantiële procedurele waarborg inzake raadpleging van de representatieve organisaties, op grond van artikel 36 van de CAO-wet, alsook de schending van het zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur”.

De verzoekende partij stelt dat de verplichting om de representatieve organisaties waarvan de leden onder het betrokken paritair comité ressorteren vooraf te raadplegen over het voornemen tot wijziging van het bevoegdheidsgebied van het paritair comité een substantiële vormvereiste is. Deze raadpleging geschiedt via het sociaal overleg binnen het paritair comité en dient te resulteren in een advies.

De verzoekende partij voert aan dat de door artikel 36 van de cao-wet voorgeschreven vormvereiste op verschillende punten werd miskend. Zij stelt vast dat de op 5 februari 2014 gepubliceerde ontwerptekst tot wijziging van het paritair comité daarna nog werd gewijzigd wat de inhoudelijke draagwijdte van de wijziging van de bevoegdheidssfeer betreft. Voorts werd ook afstand gedaan van bepaalde motieven op basis waarvan de aanvankelijke intentie tot wijziging werd verantwoord en werden nieuwe motieven aangereikt. In dergelijke omstandigheden diende het aangepaste voornemen tot wijziging opnieuw in het Belgisch Staatsblad te worden gepubliceerd om de representatieve organisaties de mogelijkheid te verschaffen hun standpunt aangaande een wijziging van de bevoegdheid van het paritair comité kenbaar te maken. Het argument dat de aanpassing slechts een inperking van de voorgenomen bevoegdheidswijziging betreft en dat ook in andere gevallen geen nieuw bericht met een aangepast voorstel tot wijziging in het Belgisch Staatsblad moet worden bekendgemaakt is volgens de verzoekende partij niet relevant, aangezien die zaken niet vergelijkbaar zijn.

De verzoekende partij stelt bovendien vast dat het PC nr. 124 voor het bouwbedrijf niet rechtsgeldig over het gewijzigd voorstel heeft beraadslaagd. Tijdens de vergadering van 20 mei 2014 was immers het vereiste quorum niet bereikt, aangezien van de werknemersvertegenwoordiging (17 leden) slechts acht gewone leden aanwezig waren. Daarnaast was er één plaatsvervangend lid, mevrouw M., aanwezig, terwijl het gewoon lid voor wie zij als plaatsvervanger is aangewezen, namelijk de heer M., eveneens aanwezig was. Aangezien plaatsvervangende leden volgens artikel 10 van het huishoudelijk reglement slechts geldig zitting kunnen hebben ter vervanging van gewone leden die zijn verhinderd, kan de aanwezigheid van het voornoemd plaatsvervangend lid niet worden meegeteld om te bepalen of het quorum is bereikt. De beraadslaging van het PC nr. 124 voor het bouwbedrijf is dan ook niet rechtsgeldig verlopen, zodat moet worden besloten dat de representatieve organisaties niet in de

mogelijkheid zijn gesteld om hun standpunt aangaande de voorgenomen wijzigingen op rechtsgeldige en nuttige wijze aan de minister te doen kennen.

In de memorie van wederantwoord merkt de verzoekende partij nog op dat uit een document van de FOD WASO betreffende de samenstelling van het PC nr. 124 voor het bouwbedrijf blijkt dat aan een bepaald effectief lid één of meerdere plaatsvervangers zijn toegewezen, en dat mevrouw M. aldus is aangeduid als plaatsvervanger voor de heer M.. Daarnaast bepaalt artikel 5 van het koninklijk besluit van 6 november 1969 ‘tot vaststelling van de algemene regels voor de werking van de paritaire comités’ dat het effectief lid dat verhinderd is, voorziet in zijn vervanging, en dat wanneer een plaatsvervangend lid een effectief lid vervangt, het betrokken lid de voorzitter van de vergadering hiervan verwittigt. Dit impliceert dat het verhinderd effectief lid in een volmacht moet voorzien voor zijn plaatsvervanger en dat laatstgenoemde de voorzitter van het paritair comité daarvan op de hoogte brengt. Aan geen van deze voorwaarden werd echter voldaan.

Wat betreft het argument van de verwerende partij dat de vraag naar de rechtsgeldigheid van de beraadslaging tijdens de vergadering van 20 mei 2014 niet relevant is omdat het advies door de representatieve organisaties moet worden verleend, merkt de verzoekende partij op dat die vergadering de enige was waarop de representatieve werkgeversvertegenwoordigers een advies hebben gegeven over de gewijzigde ontwerp tekst. De vraag naar de rechtsgeldigheid van de vergadering van 20 mei 2014 is dus wel degelijk van groot belang.

Beoordeling

41. Het auditoraat besluit tot de verwerping van het vierde middel op grond van de volgende overwegingen:

“69. Artikel 36 van de cao-wet luidt als volgt:

‘Wanneer de Minister overweegt de oprichting van een paritair comité of een nieuwe regeling van de werkingssfeer aan de Koning voor te stellen, brengt hij dit ter kennis van de betrokken organisaties door bekendmaking van een bericht in het

Belgisch Staatsblad’.

Deze bepaling werd bij de parlementaire voorbereiding van de cao-wet als volgt toegelicht:

‘Wanneer de Minister de oprichting van een paritair comité aan de Koning wenst voor te stellen, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van, een of meer representatieve werkgevers- of werknemersorganisaties, raadpleegt hij de betrokken beroepsorganisaties.

Dit principe van de raadpleging kwam reeds voor in artikel 1, eerste lid, van de besluitwet van 9 juni 1945.

De raadpleging van de beroepsorganisaties blijft een substantiële vormvereiste voor de oprichting van de paritaire comités (in die zin : arrest van de Raad van State nr. 833 van 17 april 1951 in zake Verenigde Parketnijverheid en consorten).

De raadpleging heeft op geldige wijze plaats, wanneer de beroepsorganisatie, in antwoord op een in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt bericht en ondanks de algemeenheid van bewoordingen, haar standpunt aan de Minister heeft doen kennen (in die zin: arrest van de Raad van State nr. 5.326 van 12 oktober 1956 in zake Nationale Vereniging der Tandtechnische Laboratoria). De bekendmaking van een bericht in het Belgisch Staatsblad is een adequate oplossing, want het kan voorkomen dat het onmogelijk is alle bestaande betrokken organisaties te kennen en dus ook afzonderlijk te raadplegen.

De voorafgaande raadpleging is ook vereist voor een besluit waarbij de bevoegdheid van een reeds bestaand paritair comité nadien wordt gewijzigd of waarbij de bevoegdheid van een reeds bestaand paritair comité wordt omschreven omtrent een punt dat aanleiding kan geven tot betwisting (zie arrest van de Raad van State nr. 833 voormeld).

De voorafgaande raadpleging van het nationaal paritair comité kan de raadpleging van de betrokken beroepsorganisaties niet vervangen (zie arrest nr. 2.696 van 13 juli 1953 in zake Verenigde Parketnijverheid en consorten).’

wat betreft de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad

70. De bekendmaking in het Belgisch Staatsblad strekt ertoe het voornemen van de minister ter kennis te brengen van ‘de betrokken organisaties’. Het zijn ‘de betrokken organisaties’ die moeten worden geraadpleegd, niet de individuele werkgevers of werknemers.

Artikel 1, 4, van de cao-wet bepaalt dat als organisatie in deze wet moet worden verstaan: ‘de in artikel 3 bedoelde representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties’.

Artikel 3 van de cao-wet bepaalt dat voor de toepassing van deze wet als representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties worden aangemerkt:

‘1. de interprofessionele organisaties van werknemers en van werkgevers, die voor het gehele land zijn opgericht en die in de Centrale Raad voor het bedrijfsleven en in de Nationale Arbeidsraad vertegenwoordigd zijn;

2. de vakorganisaties die aangesloten zijn bij of deel uitmaken van een onder 1 genoemde interprofessionele organisatie;

3. de vakorganisaties van werkgevers die de Koning, op advies van de Nationale Arbeidsraad, als representatief in een bepaalde bedrijfstak erkent.

Worden bovendien als representatieve werkgeversorganisaties aangemerkt de overeenkomstig de wetten betreffende de organisatie van de middenstand, gecoördineerd op 28 mei 1979 erkende nationale interprofessionele organisaties en beroepsorganisaties die representatief zijn voor de ondernemingshoofden uit het ambachtswezen, de kleine en middelgrote handel en de kleine nijverheid en voor de zelfstandigen die een vrij of een ander intellectueel beroep uitoefenen.’

Aangezien de verzoekende partij geen ‘betrokken organisatie’ is, heeft zij niet het rechtens vereiste persoonlijk belang om als middel aan te voeren dat het

voornemen om het werkingsgebied van de paritaire comités te wijzigen niet regelmatig in het Belgisch Staatsblad werd bekendgemaakt.

71. Overigens blijkt uit artikel 36 van de cao-wet geen verplichting om het voorstel tot wijziging van de werkingssfeer opnieuw in het Belgisch Staatsblad bekend te maken wanneer de minister het voorstel wenst te wijzigen dat met een bericht in het Belgisch Staatsblad aan de betrokken organisaties werd ter kennis gebracht. In de voormelde toelichting wordt integendeel, op basis van de rechtspraak van de Raad van State, verduidelijkt dat ‘de algemeenheid van de bewoordingen’ van het bericht in het Belgisch Staatsblad de rechtsgeldigheid van de consultatieprocedure niet aantast, wanneer de betrokken organisaties hun standpunt aan de minister hebben doen kennen.

72. De verzoekende partij beroept zich op de volgende passus uit een artikel van Harry Bocksteins waarin met betrekking tot de wijziging van het initieel bekendgemaakte ontwerp het volgende wordt gesteld:

‘Wanneer n.a.v. opmerkingen van organisaties de minister het initieel ontwerp inhoudelijk wenst aan te passen, is het aangewezen dit voornemen opnieuw met een bericht in het Belgisch Staatsblad bekend te maken. De minister mag inderdaad geen schijnvoorstel doen publiceren waardoor de organisaties niet zouden reageren omdat zij menen niet ‘betrokken’ te zijn bij het bekendgemaakte voornemen’.

De auteur kant zich aldus tegen een ‘schijnvoorstel’ waarbij organisaties die niet geraakt worden door de in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakte voorstel tot wijziging en die er dus niet zouden op reageren, verrast zouden worden door een latere aanpassing van dat voorstel.

In de onderhavige zaak is van dergelijk ‘schijnvoorstel’ geen sprake. Volgens het bericht dat op 5 februari 2014 in het Belgisch Staatsblad werd bekendgemaakt zou het bevoegdheidsgebied van het PC nr. 316 voor de koopvaardij worden uitgebreid tot ‘het varend personeel van de ondernemingen die baggerwerken uitvoeren’. In hetzelfde bericht werd voorgesteld dat het PC nr. 124 voor het bouwbedrijf niet meer bevoegd zou zijn voor ‘de ondernemingen die baggerwerken uitvoeren’. Zoals blijkt uit de nota aan de ministerraad van 17 april 2014 werd de wijziging van het bevoegdheidsgebied van de betrokken paritaire comités in de loop van de administratieve procedure beperkt tot ‘het varend personeel van de ondernemingen die baggerwerken op zee uitvoeren’. Aangezien het aldus gaat om een beperking van de wijzigingen die initieel in het Belgisch Staatsblad waren voorgesteld was geen nieuwe bekendmaking noodzakelijk om de betrokken organisaties in staat te stellen hun standpunt kenbaar te maken.

wat betreft het advies van het paritair comité

73. De cao-wet bevat geen verplichting om de paritaire comités over een ontwerp tot wijziging van hun werkingsgebied te raadplegen. Het advies van de paritaire comités over een dergelijk voorstel is geen substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorschrift. De eventuele onregelmatige samenstelling van de vergadering van het PC nr. 124 van 20 mei 2014 kan bijgevolg niet leiden tot de nietigverklaring van de bestreden besluiten.

74. Het vierde middel dient te worden verworpen.”

42. De verzoekende partij betwist deze conclusie niet. Na kennisneming van het verslag van het auditoraat, heeft zij immers niet de gelegenheid benut die een laatste memorie biedt om nog een andere visie op de beoordeling door het auditoraat weer te geven. Zij verzuimt om op de bespreking

van het middel in het auditoraatsverslag nog inhoudelijk te reageren en beperkt zich tot een verwijzing naar haar memorie van wederantwoord welke als volledig hernomen wordt beschouwd.

43. De Raad van State ziet geen reden om het anders te zien dan het auditoraat en besluit aldus, de redenering van het auditoraatsverslag bijvallend, tot verwerping van het vierde middel.

VI. Betreffende het verzoek van de verwerende partij om toepassing te maken van artikel 14ter van de gecoördineerde wetten op de Raad van State

44. In haar memorie van antwoord vraagt de verwerende partij om bij een eventuele vernietiging van de bestreden besluiten de gevolgen ervan voor het verleden als definitief te beschouwen en voor de toekomst te handhaven voor een periode van één jaar na de uitspraak van het vernietigingsarrest.

De tussenkomenende partij gedraagt zich ter zake naar de wijsheid van de Raad van State.

Beoordeling

45. Aangezien het beroep tot nietigverklaring wordt verworpen, bestaat er geen noodzaak om over het verzoek tot het handhaven van de gevolgen van de bestreden besluiten uitspraak te doen.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten het beroep tot nietigverklaring, begroot op een rolrecht van 200 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro, die verschuldigd is aan de verwerende partij.

De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 150 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van vier mei tweeduizend zeventien, door de Raad van State, XIVE kamer, samengesteld uit:

Geert Debersaques,	kamervoorzitter,
Carlo Adams,	staatsraad,
Kaat Leus,	staatsraad,
bijgestaan door	
Joris Casneuf,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Joris Casneuf

Geert Debersaques